

این پایان نامه با حمایت مالی سازمان آموزش و پرورش شهر
تهران انجام شده است.

دانشگاه پیام نور
دانشکده علوم انسانی
گروه علمی علوم تربیتی

پایان نامه :

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته علوم تربیتی - برنامه ریزی درسی

عنوان پایان نامه

بررسی ارتباط دوره پیش از دبستان با سطوح فرایند درک مطلب خواندن

استاد راهنما:

دکتر علی اصغر کاکو جویباری

استاد مشاور :

دکتر پروین عباسی

نگارش :

نوشین سرداری ممقانی

ماه - سال انتشار

مهر - ۱۳۸۹

بسمه تعالی

تصویب پایان نامه

پایان نامه تحت عنوان **بررسی ارتباط دوره پیش از دبستان با سطوح**

فرایند درک مطلب خواندن که در مرکز تهران تهیه وبه هیات داوران ارائه گردیده است

مورد تأیید می باشد.

درجه ارزشیابی : عالی

نمره : ۱۹/۲۵

تاریخ دفاع : ۸۹/۷/۱۰

اعضای هیات داوران :

نام و نام خانوادگی	هیات داوران	مرتبه علمی	امضاء
(۱) جناب آقای دکتر علی اصغر کاکو جویباری	استاد راهنما		
(۲) سرکار خانم دکتر پروین عباسی	استاد مشاور		
(۳) جناب آقای دکتر محمود هرمزی	استاد داور		
(۴) جناب آقای دکتر حمید ملکی	استاد داور		
(۵) جناب آقای دکتر مهران فوج الهی	نماینده تحصیلات تکمیلی		

تقدیم به:

پدر بزرگوار و مهربانم که همواره از مهد تا لحد حامی و پشتیبان اهداف و برنامه هایم بوده اند و بی دریغ مرا یاری نموده اند.

مادر نازنین و مهربانم که مهر و عطوفت بی دریغش همواره از گهواره تا گور جانبخش و فروزنده قلبم بوده و همواره در فراز و نشیب های اهدافم با من بوده اند.

همسر عزیزم که صبورانه و دلسوزانه در ای ن مدت مشوقم بوده اند و با محبت های بی دریغش مرا در دستیابی به اهدافم یاری نموده اند.
فرزند دلبندم پرهام که همواره عاشقانه و مهربانانه یار و یاورم بوده اند و با نگاهی تحسین برانگیز، نیروبخش طی طریق زندگی و تحصیل بوده اند.
خداوندا آفتاب گرم و پر مهرشان را بی غروب گردان.

تقدیر و سپاس

حمد و سپاس خداوندی را که شوق آموختن را در نهاد آدمی قرار داد و باران علم و معرفت را بر جان مشتاقان علم نازل کرد و مرا در مسیر کسب کمال و دانش فرار داد و توفیق اتمام این پژوهش را نصیبم کرد . اینک که با عنایات حضرت حق مراحل انجام پژوهش و تدوین این پایان نامه به اتمام رسیده است ، لازم می دانم نهایت سپاس و امتنان خویش را از زحمات ، دقت نظر و راهنمایی های ارزشمند جناب آقای دکتر کاکوجویباری اعلام داشته و از درگاه خداوند متعال توفیق روزافزون مسئلت نمایم . همچنین مراتب سپاس و قدردانی خود را از زحمات اساتید مشاور و داور ، سرکار خانم دکتر عباسی ، جناب آقای دکتر هرمزی و جناب آقای دکتر ملکی اعلام می دارم .

چکیده :

یادگیری مهارت خواندن ، کلید یادگیری همه یادگیری هاست که در افزایش مهارت خواندن ، عواملی نظیر : نگرش والدین ، میزان دسترسی کودکان به کتاب ، خود پنداره خواندن ، زمینه های فرهنگی ، اقتصادی و اجتماعی والدین و کیفیت آموزش های دوره پیش از دبستان تاثیر گذار می باشد .

از آنجایی که دوره پیش از دبستان دوره حساس و مهمی در آموزش مفاهیم اولیه خواندن است هدف از این پژوهش بررسی تاثیر دوره پیش از دبستان بر سطوح فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی می باشد . پژوهش مورد نظر از نوع کاربردی و علی - مقایسه ای بود . جامعه آماری مورد مطالعه دانش آموزان دختر پایه چهارم شهر تهران است که به عنوان نمونه تعداد ۱۲۰ نفر به طور متناظر از مدارس شهر تهران به روش تصادفی چند مرحله ای سهمیه ای انتخاب گردیدند . از این تعداد ۶۰ نفر دوره پیش از دبستان را نگذرانده اند و ۶۰ نفر این دوره را به مدت دو سال گذرانده اند که یک سال پیش دبستانی و یک سال هم دوره آموزشی مهد کودک می باشد . ابزار پژوهش ، دفترچه های آزمون استاندارد شده پرلز ۲۰۰۶ می باشد و جهت محاسبه میانگین وانحراف معیار از آمار توصیفی و جهت مقایسه گروه ها از آمار استنباطی t مستقل استفاده شد . تجزیه و تحلیل یافته ها نشانگر این مطلب بود که بین عملکرد دانش آموزانی که دوره پیش از دبستان را به مدت دو سال گذرانده اند با دانش آموزانی که این دوره را نگذرانده اند در سطوح فرایند درک مطلب خواندن و سطح یک و دو فرایند درک مطلب خواندن تفاوت معناداری وجود دارد اما در سطح سه و چهار فرایند درک مطلب خواندن تفاوت معناداری وجود ندارد .

واژگان کلیدی : پیش از دبستان - درک مطلب - فرایند درک مطلب - سوادخواندن - پیشرفت سواد خواندن

فهرست مطالب

صفحه	عنوان	
۱	مقدمه و بیان مسئله.....	فصل اول :
۱	مقدمه.....	۱-۱
۳	بیان مسئله.....	۱-۲
۴	ضرورت و اهمیت.....	۱-۳
۵	اهداف پژوهش.....	۱-۴
۶	سئوالات.....	۱-۵
۶	فرضیه‌های پژوهش.....	۱-۶
۷	متغیرهای پژوهش.....	۱-۷
۷	تعریف مفاهیم نظری و عملیاتی.....	۱-۸
۷	مفاهیم نظری.....	۱-۸-۱
۹	مفاهیم عملیاتی.....	۱-۸-۲
۱۱	مبانی نظری و سوابق پژوهش.....	فصل دوم :
۱۲	مقدمه.....	۲-۱
۱۲	منشاء پیدایش خواندن.....	۲-۲
۱۳	تعریف خواندن.....	۲-۳
۱۵	اهمیت خواندن.....	۲-۴
۱۶	مهارت خواندن.....	۲-۵
۱۸	انواع خواندن.....	۲-۶
۱۸	مراحل یادگیری خواندن.....	۲-۷
۱۹	کمک‌های جانبی برای فهم بهتر.....	۲-۸
۲۰	درک مطلب.....	۲-۹
۲۲	مدل‌های خواندن.....	۲-۱۰
۲۷	الگوهای درک خواندن.....	۲-۱۱

۳۱	۲-۱۲	پزلز چیست؟
۳۲	۲-۱۲-۱	تعریف سواد خواندن از دیدگاه پزلز
۳۳	۲-۱۲-۲	جامعه دانش آموزی مورد سنجش در مطالعه پزلز
۳۳	۲-۱۲-۳	فرایندهای درک مطلب واهداف خواندن پزلز
۳۴	۲-۱۳	سواد خواندن
۳۶	۲-۱۴	اهداف خواندن
۳۷	۲-۱۵	فرایندهای درک مطلب
۳۸	۲-۱۵-۱	تمرکز و بازیابی اطلاعات صریح از متن
۳۹	۲-۱۵-۲	استنباط مستقیم
۳۹	۲-۱۵-۳	تفسیر و تلفیق ایده ها و اطلاعات
۴۰	۲-۱۵-۴	بررسی و ارزیابی محتوا، زبان و عناصر متنی
۴۰	۲-۱۶	مقایسه نتایج پزلز ۲۰۰۱ و ۲۰۰۶
۴۲	۲-۱۷	تاریخچه آموزش و پرورش پیش از دبستان
۴۴	۲-۱۸	ظهور مراکز پیش از دبستان
۴۶	۲-۱۹	آموزش و پرورش پیش از دبستان در کشورهای جهان
۵۰	۲-۲۰	آموزش و پرورش پیش از دبستان در ایران
۵۱	۲-۲۱	اهداف آموزش و پرورش پیش از دبستان
۵۱	۲-۲۱-۱	اهداف مربوط به رشد جسمی - حرکتی
۵۲	۲-۲۱-۲	اهداف مربوط به رشد عاطفی - اجتماعی
۵۲	۲-۲۱-۳	اهداف مربوط به رشد شناختی
۵۳	۲-۲۲	ایجاد محیط مناسب برای رشد مهارتهای سواد
۵۳	۲-۲۳	برنامه ریزی تجارب سواد آموزی
۵۴	۲-۲۴	فراهم کردن محیط های سواد آموزی در آموزش پیش از دبستان
۵۸	۲-۲۵	رویکردها به آموزش سواد
۵۸	۲-۲۵-۱	رویکرد مبنایی یا مهارت محور
۵۹	۲-۲۵-۲	رویکرد کل زبان

۵۹ تعاریف توصیف کننده رویکرد کل زبان	۲-۲۵-۲-۱
۶۰ پیشینه تحقیق	۲-۲۶
۶۷ روش پژوهش	فصل سوم :
۶۸ مقدمه	۳-۱
۶۸ نوع و روش پژوهش	۳-۲
۶۸ تعریف جامعه آماری	۳-۳
۶۸ روش نمونه گیری	۳-۴
۶۹ ابزار پژوهش	۳-۵
۷۰ نحوه اجرا	۳-۶
۷۰ نحوه نمره گذاری	۳-۷
۷۲ روش های آماری تجزیه و تحلیل داده ها	۳-۸
۷۵ ارائه یافته های پژوهش و تجزیه و تحلیل داده ها	فصل چهارم :
۷۶ مقدمه	۴-۱
۷۶ تجزیه و تحلیل توصیفی داده ها	۴-۲
۸۳ تجزیه و تحلیل استنباطی داده ها	۴-۳
۸۴ فرضیه اول :	۴-۳-۱
	گذراندن دوره پیش از دبستان بر سطوح فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی ارتباط دارد.	
۸۵ فرضیه دوم :	۴-۳-۲
	گذراندن دوره پیش از دبستان بر سطح یک فرایند درک مطلب خواندن (تمرکز و بازیابی اطلاعات صریح از متن) دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی ارتباط دارد.	
۸۶ فرضیه سوم :	۴-۳-۳
	گذراندن دوره پیش از دبستان بر سطح دو فرایند درک مطلب خواندن (درک استنباط های مستقیم از متن) دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی ارتباط دارد.	

۸۷ فرضیه چهارم : ۴-۳-۴
	گذراندن دوره پیش از دبستان بر سطح سه فرایند درک مطلب خواندن(تعبیر و تلفیق ایده ها و اطلاعات از متن) دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی ارتباط دارد.
۸۸ فرضیه پنجم : ۴-۳-۵
	گذراندن دوره پیش از دبستان بر سطح چهار فرایند درک مطلب خواندن(بررسی و ارزیابی ویژگی های محتوا، زبان و متن) دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی ارتباط دارد.
۸۹ نتیجه گیری و بحث : فصل پنجم
۹۰ مقدمه ۵-۱
۹۰ بررسی نتایج فرضیه ها ۵-۲
۹۰ بررسی فرضیه اول ۵-۲-۱
۹۰ بررسی فرضیه دوم ۵-۲-۲
۹۱ بررسی فرضیه سوم ۵-۲-۳
۹۱ بررسی فرضیه چهارم ۵-۲-۴
۹۱ بررسی فرضیه پنجم ۵-۲-۵
۹۲ نتیجه گیری و بحث ۵-۳
۹۴ محدودیت های پژوهش ۵-۴
۹۴ تحت کنترل محقق ۵-۴-۱
۹۴ خارج از کنترل محقق ۵-۴-۲
۹۵ پیشنهادهای کاربردی ۵-۵
۹۵ پیشنهادها جهت پژوهش های آینده ۵-۶
۹۶ منابع فارسی و لاتین
۹۶ منابع فارسی
۱۰۱ منابع لاتین
۱۰۴ پیوست ها (داستان های متن اطلاعاتی و ادبی پرلز ۲۰۰۶)

- ۱۰۵ متن اطلاعاتی (در جستجوی غذا)
- ۱۱۲ متن ادبی (شب باور نکردنی)
- ۱۲۰ چکیده انگلیسی

فهرست جداول و نمودار ها

صفحه	عنوان
۲۱	جدول ۱-۲ : طبقه بندی مهارت های خواندن
۷۱	جدول ۱-۳ : راهنمای کلی نمره گذاری برای سؤالات یک امتیازی (۱ نمره ای)
۷۲	جدول ۲-۳ : راهنمای کلی نمره گذاری برای سؤالات دو امتیازی (۲ نمره ای)
۷۳	جدول ۳-۳ : راهنمای کلی نمره گذاری برای سؤالات سه امتیازی (۳ نمره ای)
۷۶	جدول ۱-۴ : شاخص های توصیفی سطوح فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان گروه پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه چهارم ابتدایی
۷۸	جدول ۲-۴ : شاخص های توصیفی سطح یک فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان گروه پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه چهارم ابتدایی
۷۹	جدول ۳-۴ : شاخص های توصیفی سطح دو فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان گروه پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه چهارم ابتدایی
۸۰	جدول ۴-۴ : شاخص های توصیفی سطح سه فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان گروه پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه چهارم ابتدایی
۸۱	جدول ۵-۴ : شاخص های توصیفی سطح چهار فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان گروه پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه چهارم ابتدایی
۸۲	جدول ۶-۴ : شاخص های توصیفی نمرات خام سطح یک تا چهار و سطوح فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان گروه پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه چهارم ابتدایی
۸۳	جدول ۷-۴ : شاخص های توصیفی فرضیه های تحقیق

- جدول ۸-۴ : شاخص های استنباطی سطوح فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان
گروه پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه چهارم
ابتدایی
- جدول ۹-۴ : شاخص های استنباطی سطح یک فرایند درک مطلب خواندن دانش
آموزان درگروه پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه
چهارم ابتدایی
- جدول ۱۰-۴ : شاخص های استنباطی سطح دو فرایند درک مطلب خواندن دانش
آموزان درگروه پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در
پایه چهارم ابتدایی
- جدول ۱۱-۴ : شاخص های استنباطی سطح سه فرایند درک مطلب خواندن دانش
آموزان درگروه پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه
چهارم ابتدایی
- جدول ۱۲-۴ : شاخص های استنباطی سطح چهار فرایند درک مطلب خواندن دانش
آموزان درگروه پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در
پایه چهارم ابتدایی
- نمودار ۱-۴ : میانگین کل سطوح فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان گروه پیش
دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه چهارم ابتدایی
- نمودار ۲-۴ : میانگین نمرات سطح یک فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان گروه
پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه چهارم ابتدایی
- نمودار ۳-۴ : میانگین نمرات سطح دو فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان گروه
پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه چهارم ابتدایی
- نمودار ۴-۴ : میانگین نمرات سطح سه فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان گروه
پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه چهارم ابتدایی
- نمودار ۵-۴ : میانگین نمرات سطح چهار فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان
گروه پیش دبستانی رفته ها و گروه پیش دبستانی نرفته ها در پایه چهارم ابتدایی

فصل اول

کلیات پژوهش

۱-۱ مقدمه

آموزش و پرورش در دوره پیش از دبستان اولین مرحله ی آموزش و پرورش رسمی است که برای رشد کلی و همه جانبه ی کودک اهمیت بسزایی دارد (کول ، ۱۳۸۰ ، ص ۲۱).

آگاهی مردم از نتایج مادی و معنوی آموزش و پرورش همچنین اشتغال اکثریت والدین سبب شده است که اکثریت آنها از مراکز پیش دبستانی که جنبه اجباری ندارد به صورت بی سابقه ای استقبال نمایند (سره ، ۱۳۸۲ ، ص ۹).

مهارت در خواندن یکی از مهم ترین نیازهای یادگیری دانش آموزان در زندگی امروز است و توانایی درک مطلب ، تفسیر و استنتاج از متون درسی و غیر درسی ، دانش آموزان را با افکار و اطلاعات جدیدی آشنا می سازد تا راه «بهر اندیشیدن» و «بهر زیستن» را بیاموزند . به عبارت دیگر «سواد خواندن» به معنای علمی و جامع آن ، وسیله ای است که می توان از طریق آن به ذخایر بی انتهای تجربه بشری دست یافت .

آن گونه که از مبانی و چهار چوب نظری «سواد خواندن» بر می آید ، «خواندن» معطوف به درک مطلب نوشته شده و شناخت ارزش ها ، معانی و مفاهیم کلمه ها ، عبارت ها ، مجله ها و دریافت دانستنی ها و معنی و مقصود و پیامی است که نویسنده با نشانه ها و رمزهای کلامی نگاشته است. در حقیقت ، یادگیری مهارت خواندن ، کلید یادگیری همه یادگیری هاست ، زیرا اغلب یادگیری های درسی از آن طریق صورت می پذیرد (کریمی ، ۱۳۸۴ ، ص ۱۵) .

موضوع تقویت زبان آموزی و غنی سازی مهارت های زبانی ، بالخصوص مهارت خواندن که کلید همه یادگیری ها می باشد و توجه ویژه به توانایی درک مطلب که موجب تقویت تفکر خلاق می شود ، در نظام های آموزش جهانی از اهمیت بالایی برخوردار است لذا مطالعه درباره چنین مهارت هایی حائز اهمیت است .

۱-۲ بیان مسئله

خواندن به عنوان مبنایی برای یادگیری های بعدی در افزایش مهارت های ادراکی ، افزودن دامنه لغات ، افزایش دامنه دقت ، آشنایی با شیوه های مختلف حل مساله ، ایجاد نوآوری و خلاقیت و افزایش درک انسان از محیط پیرامون خود دارای نقش ویژه ای است. وقتی که فرد دارای مهارت های خواندن و درک کردن باشد فردی خود گردان شده و زمینه ایجاد انگیزه پیشرفت و ترقی در او ایجاد می شود.

مهارت خواندن به منزله ی هسته ی بنیادی برای سایر مهارت های فکری ، اجتماعی و عاطفی تلقی می شود. مهارت خواندن بخش عمده ای از اهداف آموزشی و تربیتی دانش آموزان را در شکل دهی مهارت های ارتباطی و تحقق استعداد یادگیری فراهم می کند .

مطالعه بین المللی پیشرفت سواد خواندن پرلز ۲۰۰۶ که بر اساس مواد خواندنی ، ادبی و اطلاعاتی صورت گرفت ، بیانگر این است که کشور ایران با احراز رتبه ۴۰ در میان ۴۵ کشور شرکت کننده ، بالاترین تفاوت در عملکرد میان پاسخ های حفظی و استنباطی را داراست که هر قدر لایه های یادگیری خواندن عمیق تر می شود ، عملکرد دانش آموزان کاهش می یابد .

نتایج حاصله وجود فاصله ای قابل ملاحظه با یادگیری عمقی و فعال را نشان می دهد . نارسایی و ضعف برنامه ریزی آموزشی و شیوه های تدریس در کشور ما ، که دانش آموزان را بر اساس پاسخ های از پیش تعیین شده و اندوختن معلومات کتابی به جای تجزیه و تحلیل و تفسیر مطالب درسی عادت داده اند علت عمده جایگاه رتبه ای ما در این آزمون می باشد (کریمی ، ۱۳۸۴ ، ص ۷۱).

آموزش پیش از دبستان ، بیش از هر زمان دیگر ، از ضرورت و حساسیت برخوردار شده است (مفیدی ، ۱۳۸۰ ، ص ۲۱). امروزه ما شاهد روند رو به رشد گسترش مراکز پیش دبستانی همچون مهد های کودک و کودکستان ها در سرتاسر جهان هستیم که می توان سه دلیل عمده را برای آن بر شمرد:

دلیل اول این که اکثر کشور های توسعه یافته آموزش پیش دبستانی را به منزله مرحله ای که باعث رشد جسمانی ، اجتماعی ، عاطفی و شناختی کودکان می شود ، پذیرفته اند (کول ، ۱۳۸۰ ، ص ۱۵) . این امر باعث شده است که برنامه ریزان سایر کشور ها نیز این مرحله آموزشی را مورد توجه خود قرار دهند . دلیل دوم مبنی بر تاثیر دوره پیش از دبستان بر کاهش فاصله ناشی از عقب ماندگی های خانوادگی کودکان خانواده های فقیر از سایر کودکان است ، به این معنی که آموزش های پیش از دبستان می توانند باعث کاهش فواصل طبقاتی از لحاظ مهارت های اجتماعی ، عاطفی و شناختی بین کودکان محروم با کودکان طبقه متوسط و غنی شوند . دلیل سوم ناشی از افزایش درصد اشتغال زنان

است که مجبورند به سبب حضور در مراکز اداری و صنعتی فرزندان خود را به مهد های کودک و کودکستان ها بپارند .

آموزش پیش از دبستان دارای فواید مختلفی می باشد که البته نباید تاثیر عواملی همچون سن کودک هنگام ورود به مرکز پیش دبستانی ، کیفیت رابطه والدین با کودک ، کیفیت کار مربیان و پیشینه خانوادگی کودک را در میزان اثرگذاری مثبت یا منفی مراکز پیش دبستانی نادیده انگاشت (معدن دار آرانی و سرکار آرانی، ۱۳۸۸).

یافته های پژوهشی در ایران نیز موید تاثیرات ارزنده آموزش های دوره پیش از دبستان در موفقیت های تحصیلی کلاس های بعدی در دبستان و در دروس اساسی مانند علوم و فارسی بوده است (صافی ، ۱۳۸۰ ، ص ۲۹). از آنجایی که دوره پیش از دبستان دوره حساس و مهمی در آموزش مفاهیم اولیه خواندن می باشد در این تحقیق مسئله اصلی این است که گذراندن دوره پیش از دبستان چه ارتباطی با سطوح مختلف فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی دارد .

۳-۱ ضرورت و اهمیت پژوهش

آموزش و پرورش در دوره پیش از دبستان در نظام های آموزش بسیاری از کشورهای جهان، جایگاه حساس و ارزشمندی دارد . در بعضی از کشورها ، تقریباً همه کودکان قبل از ورود به دبستان ، در این مراکز تربیتی پرورش می یابند .

برخی از کارشناسان تعلیم و تربیت تاکید دارند که آموزش های پیش از دبستان کودکان را برای ورود به دبستان آماده می کند و در توسعه خزانه لغوی و ایجاد مفاهیم اساسی و قدرت بیان کودکان بسیار موثر است ، لذا بر ایجاد دوره پیش از دبستان و توسعه کانون های آمادگی مدارس تاکید می کنند . به همین دلیل تعداد زیادی از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه ، آموزش پیش دبستانی را جزئی از نظام آموزش و پرورش همگانی قلمداد کرده اند (صافی ، ۱۳۸۰ ، ص ۲۸) .

یادگیری مهارت خواندن ، کلید یادگیری همه یادگیری هاست زیرا اغلب یادگیری های درسی از آن طریق صورت می گیرد . برای یادگیری دروس دیگر نظیر ریاضی ، تاریخ و جغرافیا نیز باید به مهارت درک مطلب و توانایی خواندن مسلط بود .

اهمیت بنیادی سواد خواندن زمانی آشکارتر می شود که بدانیم در جهان امروز گستره موضوع خواندن و ابعاد پیچیده و متنوع آن فقط به درک نشانه های نوشتاری و رمز های کلامی محدود نمی شود بلکه فراتر از آن ، خواندن علائم بصری ، نشانه های الکترونیکی و متن های دیجیتالی از جمله

تحولاتی است که در قلمرو سواد خواندن به شکل بسیار جدی و فراگیر مطرح است . بالاخص از شروع سال های اولیه تحصیل از اهمیت خاصی برخوردار بوده است (کریمی ، ۱۳۸۴ ، ص ۱۶). مطالعه بین المللی پیشرفت سواد خواندن (PIRLS^۱) برنامه ای ابتکاری برای ارزیابی توانایی خواندن کودکان در پایه چهارم ابتدایی است که سی و پنج کشور از سراسر جهان در آن شرکت دارند . این مطالعه به فاصله هر پنج سال یک بار در سال های ۲۰۰۱ ، ۲۰۰۶ و ۲۰۱۱ روند سواد خواندن را مورد سنجش و اندازه گیری قرار می دهد.

پرلز یکی از مجموعه مطالعات گسترده ای است که انجمن بین المللی ارزش یابی پیشرفت تحصیلی (IEA^۲) انجام داده است . هدف نهایی IEA ، ارتقای سطح یادگیری در درون نظام های آموزشی جهان و بهبود سیاست ها و برنامه ریزی های آموزشی مربوط به فرایند تدریس و یادگیری می باشد .

تدوین برنامه پرلز از سال ۱۹۹۸ آغاز گردید و تا اوایل سال ۲۰۰۱ زمان تصویب آزمون نهایی خواندن و تنظیم پرسش نامه هایی از سوی کشورهای شرکت کننده ادامه یافت . کشور ایران از سال ۱۳۷۰ (۱۹۹۱ میلادی) به طور رسمی به عضویت انجمن بین المللی ارزش یابی پیشرفت تحصیلی در آمده و تا کنون در دو آزمون پرلز ۲۰۰۱ و ۲۰۰۶ شرکت کرده است (کریمی ، ۱۳۸۴ ، ص ۱۳ و ۱۴).

موسسه IEA مطالعات بسیاری را پیرامون عوامل تاثیر گذار بر پیشرفت سواد خواندن دانش آموزان انجام داده است و این تحقیق قصد دارد تا در راستای تکمیل مطالعات گذشته عامل تاثیر گذار دوره پیش از دبستان را بر سطوح فرایند درک مطلب خواندن بررسی نماید .

۴-۱ اهداف پژوهش

هدف های تحقیق حاضر به دو دسته تقسیم می شوند: اهداف بنیادی و اهداف کاربردی

الف) اهداف بنیادی

بررسی تاثیر دوره پیش از دبستان با پیشرفت سواد خواندن دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی .

۱. Progress in International Reading Literacy Study

۲. International Association Evaluation Of Educational Achievement

ب) اهداف کاربردی

- ۱) کمک به شناسایی راه های ارتقاء سواد خواندن در دوره دبستان .
- ۲) شناخت موانع پیشرفت سواد خواندن در ایران .

۵-۱ سئوالات پژوهش

- ۱) آیا دوره پیش از دبستان بر سطوح فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی تاثیری دارد؟
- ۲) آیا دوره پیش از دبستان بر سطح یک فرایند درک مطلب خواندن (تمرکز و بازیابی اطلاعات صریح از متن) دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی تاثیری دارد؟
- ۳) آیا دوره پیش از دبستان بر سطح دو فرایند درک مطلب خواندن (درک استنباط های مستقیم از متن) دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی تاثیری دارد؟
- ۴) آیا دوره پیش از دبستان بر سطح سه فرایند درک مطلب خواندن (تعبیر و تلفیق ایده ها و اطلاعات از متن) دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی تاثیری دارد؟
- ۵) آیا دوره پیش از دبستان بر سطح چهار فرایند درک مطلب خواندن (بررسی و ارزیابی ویژگی های محتوا، زبان و متن) دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی تاثیری دارد؟

۶-۱ فرضیه ها

- ۱) گذراندن دوره پیش از دبستان بر سطوح فرایند درک مطلب خواندن دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی تاثیر دارد.
- ۲) گذراندن دوره پیش از دبستان بر سطح یک فرایند درک مطلب خواندن (تمرکز و بازیابی اطلاعات صریح از متن) دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی تاثیر دارد.
- ۳) گذراندن دوره پیش از دبستان بر سطح دو فرایند درک مطلب خواندن (درک استنباط های مستقیم از متن) دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی تاثیر دارد.
- ۴) گذراندن دوره پیش از دبستان بر سطح سه فرایند درک مطلب خواندن (تعبیر و تلفیق ایده ها و اطلاعات از متن) دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی تاثیر دارد.
- ۵) گذراندن دوره پیش از دبستان بر سطح چهار فرایند درک مطلب خواندن (بررسی و ارزیابی